

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **H. V.**, zastoupená Mgr. Ing. Jakubem Šnajderem, advokátem se sídlem Příkop 838/6, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 5. 2023, č. j. 32 A 10/2021 - 54,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Brně (dále jen „*úřad práce*“) rozhodnutím ze dne 13. 7. 2020, č. j. BMA-7915/2020-A1, přiznal žalobkyni ode dne 7. 6. 2019 podporu v nezaměstnanosti ve výši 4 684 Kč měsíčně po dobu prvních dvou měsíců, ve výši 3 747 Kč měsíčně po dobu dalších dvou měsíců a ve výši 3 435 Kč měsíčně po zbývající podpůrní dobu, celkem po podpůrní dobu pěti měsíců. Žalovaný rozhodnutím ze dne 22. 12. 2020, č. j. MPSV-2020/173352-421/1, odvolání žalobkyně proti rozhodnutí úřadu práce zamítl a uvedené rozhodnutí potvrdil.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu u Krajského soudu v Brně (dále jen „*krajský soud*“), který ji rozsudkem ze dne 31. 5. 2023, č. j. 32 A 10/2021 - 54, zamítl jako nedůvodnou.

[3] Krajský soud nejprve zrekapituloval skutečnosti vyplývající ze správního spisu. Žalobkyně dne 7. 6. 2019 podala na úřadu práce žádost o zprostředkování zaměstnání a podporu v nezaměstnanosti. Do žádosti uvedla, že byla od 1. 9. 1999 do 3. 6. 2019 zaměstnaná u společnosti CLEANTEX a.s. Dne 19. 6. 2019 žalobkyně podepsala čestné prohlášení, dle kterého pečovala o dítě, dceru T. V., od 13. 4. 2016 do dne podání žádosti (resp. žalobkyně neuvedla v kolonce „*do*“ datum, ke kterému byla péče ukončena, a zároveň

nepřeškrtnla předvyplněný údaj „*doposud*“ – pozn. NSS). Na ústním jednání u úřadu práce dne 24. 7. 2019 žalobkyně doplnila čestné prohlášení tak, že se „*nevyplněná položka formuláře 'do' doplňuje na datum 30. 4. 2018*“. Následně úřad práce žalobkyni vyzval k objasnění rozporu (tedy zda o dítě ve věku do čtyř let pečovala až do dne podání žádosti či do 30. 4. 2018 – pozn. NSS). Podáním ze dne 21. 8. 2019 předložil otec T. V., a současně zmocněnec žalobkyně, pan P. V., čestné prohlášení, dle kterého o nezletilou dceru pečoval od 13. 4. 2016 do dne podání žádosti žalobkyně (resp. postupoval při vyplnění čestného prohlášení stejně jako žalobkyně dne 19. 6. 2019 – pozn. NSS).

[4] Úřad práce o žádosti žalobkyně poprvé rozhodl dne 16. 10. 2019, toto rozhodnutí však žalovaný k odvolání žalobkyně zrušil a vrátil věc úřadu práce k novému projednání. Úřad práce pak doplnil správní spis o sdělení Všeobecné zdravotní pojišťovny (dále jen „VZP“) ze dne 21. 2. 2020, z něhož vyplývá, že žalobkyně byla zařazena v kategorii OSVČ od 1. 1. 2013 do 2. 6. 2019 a v kategorii „*mateřská dovolená a rodičovský příspěvek*“ od 15. 3. 2016 do 31. 3. 2019. Městská správa sociálního zabezpečení Brno žalobkyni jako OSVČ vedla od 1. 1. 2013 do 2. 6. 2019, přičemž účast na důchodovém pojištění za rok 2019 nebylo možné posoudit, jelikož žalobkyně nepodala přehled o příjmech a výdajích. Dále úřad práce výzvou ze dne 27. 2. 2020 vyzval otce T. V. (a současně zmocněnce žalobkyně), aby uvedl, v jakém období a v jakém rozsahu o dceru pečoval. Výzva totožného znění byla zaslána i žalobkyni, která si ji nevyzvedla. Úřad práce zaslal žalobkyni prostřednictvím jejího zmocněnce také přípis ze dne 27. 2. 2020, kterým žalobkyni informoval, že ona i její zmocněnec byli vyzváni ke sdělení, v jakém období a rozsahu pečovali o T. V.. Totožný přípis byl žalobkyni prostřednictvím jejího zmocněnce opětovně doručen dne 27. 5. 2020. Dále byla žalobkyni a otci T. V. zaslána opětovná výzva ze dne 20. 5. 2020 ke sdělení, kdo a v jakém rozsahu pečoval o T. V. Na žádnou z těchto výzev žalobkyně ani otec dítěte nereagovali.

[5] Krajský soud konstatoval, že rozpory v tom, kdo osobně pečoval o dítě ve věku do čtyř let (T. V.), nastolila zejména žalobkyně a její zmocněnec (otec dítěte) protichůdnými čestnými prohlášeními. Žalobkyně namítala, že o dítě osobně pečovat nemohla, neboť dcera navštěvovala mateřskou školu v celodenním režimu. Dle krajského soudu nicméně nebylo nutné se uvedeným zabývat, jelikož žalobkyně své tvrzení, že nezletilá dcera navštěvovala mateřskou školu, ve správním ani soudním řízení nedoložila. Dle krajského soudu se ani po opakovaných výzvách úřadu práce nepodařilo skutkový stav doplnit, přičemž tuto skutečnost nelze přičítat k tíži správním orgánům. Odstranit rozpory bylo plně v dispozici a zájmu žalobkyně, která pro to však nic neučinila. Povinnost uvést rozhodné skutečnosti ležela dle § 42 odst. 2 zákona o zaměstnanosti na žalobkyni. Povinnost objasnit skutkový stav sice nadále tížila úřad práce, nicméně ten nemohl čestné prohlášení o péči o dítě získat jiným způsobem než od žalobkyně. Dle krajského soudu tedy bylo nutné vycházet z čestného prohlášení učiněného žalobkyní při podání žádosti, dle kterého o dítě ve věku do čtyř let pečovala od 13. 4. 2016 do dne podání žádosti. Současně z listin předložených Českou správou sociálního zabezpečení a VZP vyplývá, že minimálně do 31. 3. 2019 o T. V. pečovala právě žalobkyně. Nelze tedy automaticky usuzovat, že v období od 4. 6. do 6. 6. 2019 o dítě osobně pečoval P. V., byť později předložil čestné prohlášení, že o dítě ve věku do čtyř let pečoval od 13. 4. 2016 do dne podání žádosti žalobkyně. Úřad práce tak dle krajského soudu správně vypočítal výši podpory v nezaměstnanosti podle § 51 odst. 1 písm. a) zákona o zaměstnanosti.

pokračování

[6] Krajský soud neshledal důvodnou ani žalobní námitku, dle níž byly výzvy vůči otci dítěte neúčinné, neboť otec nebyl účastníkem řízení. Otec dítěte byl povinen na výzvu úřadu práce sdělit rozhodné údaje, a to v souladu s § 147b zákona o zaměstnanosti. Krajský soud dodal, že právní úpravu týkající se zápočtu náhradních dob zaměstnání pro rodiče pečující o dítě ve věku do čtyř let nepovažuje za diskriminační či protiústavní.

[7] Proti rozsudku krajského soudu podává žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost, jejíž důvody lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[8] Krajský soud i žalovaný dle stěžovatelky nesprávně interpretují závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2014, č. j. 3 Ads 91/2013 - 47, a krajský soud pominul žalobní argumentaci týkající se péče o dítě. Dále stěžovatelka namítá, že podle napadeného rozsudku žalobkyně pečovala o T. V. do 31. 3. 2019, což však ze správního spisu nevyplývá. Uvedené datum je zmíněno jen ve sdělení VZP ze dne 21. 8. 2020, z něhož však není patrné, že by mělo jakoukoli souvislost s T. V. Nadto je sdělení VZP v dané věci nepoužitelné, jelikož se vztahuje k péči o dítě ve smyslu zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů. Pokud skutkový stav nebyl jednoznačný, neměl by tento závěr být v neprospěch stěžovatelky.

[9] Dále namítá, že krajský soud pominul poučovací povinnost správních orgánů. Úřad práce ani žalovaný nepožadovali, aby otec dítěte doložil péči o toto dítě. Dle krajského soudu byla stěžovatelka a otec dítěte vyzváni k odstranění rozporů, což však neodpovídá obsahu výzev, které úřad práce stěžovatelce a otci dítěte zaslal. Úřad práce je pouze opětovně vyzval k „tvrzení již tvrzeného“, na což stěžovatelka ani otec dítěte nereagovali. Tento postup úřadu práce je v rozporu s § 6 odst. 2 správního řádu. Dle stěžovatelky si krajský soud v napadeném rozsudku protiřečí, jelikož požaduje, aby čestné prohlášení poskytl otec dítěte, současně aby jej zajistila stěžovatelka (matka) a současně jej považuje za nedostatečné.

[10] Krajský soud postupoval v rozporu s již citovaným rozsudkem č. j. 3 Ads 91/2013 - 47 také v souvislosti s prokázáním navštěvování mateřské školy T. V. Pokud stěžovatelka tvrdila, že T. V. mateřskou školu navštěvuje a správní orgány ji nevyzvaly k doložení této skutečnosti, měl krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušit. Dále stěžovatelka namítá, že krajský soud pouze na základě toho, že stěžovatelka pečovala o dítě před jejím nástupem do zaměstnání po ukončení rodičovské dovolené (před 1. 4. 2019), zpochybňuje možnost, že po skončení jejího pracovního poměru (po 3. 6. 2019) o dítě pečoval jeho otec.

[11] Dle stěžovatelky je § 51 odst. 1 písm. a) zákona o zaměstnanosti protiústavní a žádá proto, aby Nejvyšší správní soud řízení přerušil a předložil věc k posouzení Ústavnímu soudu.

[12] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožňuje s napadeným rozsudkem. Předně uvádí, že § 51 odst. 1 písm. a) zákona o zaměstnanosti není diskriminační. Dle žalovaného jsou námitky týkající se obsahu výzev k odstranění rozporů ve správním řízení účelové, jelikož stěžovatelce muselo být zřejmé, co úřad práce požaduje. Tvrzení, že výzvy otci dítěte jsou neúčinné, je v rozporu s § 147b zákona o zaměstnanosti. Nadto je

pro posouzení věci podstatné, že na danou výzvu nereagovala stěžovatelka. Ve zbytku žalovaný odkazuje na napadený rozsudek a své vyjádření k žalobě a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[13] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musel posoudit otázku její přijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že *jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.*

[14] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přijatelnost kasační stížnosti rovněž dle výše citovaného usnesení zakládá zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného či procesního práva, pokud mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Vadou, která způsobuje přijatelnost kasační stížnosti, je i nepřezkoumatelnost soudního rozhodnutí.

[15] Stěžovatelka v kasační stížnosti uvedla, že řešené otázky mají obecný dopad na všechny matky (resp. rodiče dětí ve věku do čtyř let) a že se jedná o „bledání obecné spravedlnosti dopadající na široký okruh zejména matek“. Dále mimo jiné namítá, že skutkové závěry krajského soudu jsou v rozporu s obsahem správního spisu a že krajský soud pominul část žalobní argumentace. Tím namítá *de facto* nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Jak je uvedeno výše, nepřezkoumatelnost soudního rozhodnutí může být jedním z důvodů přijatelnosti kasační stížnosti. Takové pochybení ovšem Nejvyšší správní soud v posuzované věci neshledal.

[16] Stěžovatelka tvrdí, že krajský soud v odstavci 64 napadeného rozsudku uvedl, že žalobkyně pečovala o T. V. minimálně do 31. 3. 2019, což však ze správního spisu nevyplývá. Z napadeného rozsudku je však zřejmé, že krajský soud vycházel zejména z dokumentu „*Informace o pojištěnci – výpis za období 13. 04. 2016 – 06. 06. 2019*“ poskytnutého VZP (viz č. l. 97 správního spisu), dle něhož byla stěžovatelka zařazena od 15. 3. 2016 do 31. 3. 2019 do kategorie „*mateř. dovol. a rodič. příspěvek*“. K tvrzení, že z uvedeného dokumentu není patrné, že by souvisel s péčí o T. V., Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatelka neuvádí, péče o jaké jiné dítě by se měl týkat. Nadto, s ohledem na data narození stěžovatelčiných zbývajících dvou dětí (tj. 19. 9. 2011 a 3. 8. 2013) možnost čerpání mateřské dovolené ode dne 15. 3. 2016 (vyplývající z informace VZP) ve vztahu k těmto dětem nepřichází v úvahu. V rozporu s obsahem správního spisu je dle stěžovatelky také závěr krajského soudu, že úřad práce stěžovatelku vyzýval k odstranění rozporů. Nejvyšší správní soud nicméně ve správním spisu ověřil, že úřad práce stěžovatelku i otce dítěte opakovaně vyzýval ke sdělení, kdo pečoval o T. V. a k prokázání této skutečnosti. V několika výzvěch současně úřad práce výslovně uvedl, že žádá o odstranění či objasnění rozporu (viz např. č. l. 21, 31, 102, 106, 110 či 112 správního spisu).

[17] Nejvyšší správní soud dodává, že správní soudy nemají povinnost reagovat na každou dílčí argumentaci účastníka řízení a tu obsáhle vyvracet. Jejich úkolem je vypořádat

pokračování

se s obsahem a smyslem žalobní argumentace jako celku (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013 - 19, či ze dne 18. 12. 2023, č. j. 5 As 256/2022 - 67). Chybějící odpověď na konkrétní argument účastníka řízení nezakládá nezákonnost či nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu, pokud krajský soud předloží vlastní ucelenou argumentaci, která oprávněnost vznesených námitek vyvrací (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 12. 2022, č. j. 10 As 236/2022 - 82). Těmto požadavkům krajský soud dostál.

[18] Nejvyšší správní soud tak napadený rozsudek neshledal nepřezkoumatelným. Současně nenalezl žádnou právní otázku, ať již z oblasti práva hmotného či procesního, k níž by byl nucen se vyjádřit za účelem sjednocování judikatury.

[19] Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že povinnost uchazeče o zaměstnání doložit skutečnosti rozhodné pro přiznání a poskytování podpory v nezaměstnanosti stanovená v § 42 odst. 2 zákona o zaměstnanosti neznamená přenesení odpovědnosti za zjištění skutkového stavu ze správního orgánu na uchazeče o zaměstnání. Správní orgán proto musí poskytnout uchazeči o zaměstnání prostor k uplatnění relevantních tvrzení a předložení relevantních podkladů (srov. rozsudek ze dne 27. 8. 2014, č. j. 3 Ads 91/2013 - 47, č. 3133/2014 Sb. NSS). Vzniknou-li správnímu orgánu pochybnosti, zda uchazeč ve své žádosti uvedl dostatek informací nebo zda je dostatečně podložil, je úkolem správního orgánu uchazeče vyzvat k dodatečnému doplnění žádosti. Pokud však uchazeč neposkytne správnímu orgánu potřebnou součinnost a správní orgán není schopen si potřebné informace či podklady obstarat sám, může správní orgán žádosti z tohoto důvodu nevyhovět. Tímto postupem jsou respektovány zásady činnosti, jimiž je správní orgán ze zákona vázán (srov. rozsudky ze dne 27. 8. 2015, č. j. 2 Ads 106/2015 - 31, a ze dne 21. 4. 2023, č. j. 8 Ads 136/2021 - 34).

[20] Co se týče poučovací povinnosti, správní orgány nemají povinnost žadatele předem upozornit, že ze skutečností, které tvrdí, nevyplývá nárok na požadovanou dávku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2015, č. j. 3 Ads 112/2014 - 31). Poučovací povinnost správního orgánu totiž nezahrnuje poskytování komplexního návodu, co by účastník měl nebo mohl v daném případě dělat, aby dosáhl žádaného účinku, ale jen pomoc k tomu, aby mohl zákonem stanoveným způsobem dát najevo, co hodlá v řízení učinit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2010, č. j. 1 As 51/2010 - 214, č. 2235/2011 Sb. NSS).

[21] Nejvyšší správní soud dodává, že s ohledem na výše uvedené není důvod pro předložení věci Ústavnímu soudu, jak navrhovala stěžovatelka.

[22] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že neshledal žádný důvod přijatelnosti kasační stížnosti, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[23] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. (viz usnesení ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4.; č. 4170/2021 Sb. NSS).

[24] Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení

o kasační stížnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto nepřiznal náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti žádnému z účastníků.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. července 2024

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu